# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 138. *Vinerĭ, 21 Iunie, (3 Iuliu).* 1885.


## Nou abonamentŭ
la
## *„Gazeta Transilvaniei.“*

**Cu I Iuliu st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care învităm pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai foiei nóstre.**

Preţulŭ abonamentului:

**Pentru Austro-Ungaria:**

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

**Pentru România şi străinătate:**

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

*NB. Preţurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a uşură abonanţilorŭ noştri din România plata abonamentului, fără a mai socoti agiulŭ.*

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şi reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḍiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta şi posta ultimă.

Administraţinea „Gazetei Transilvaniei.“

---

## Braşovŭ, 20 Iunie (2 Iuliu) 1885.

Cum au rĕspunsŭ bărbaţii luminaţĭ ai naţiunei nóstre la apelulŭ presei? Ce şi cum au lucratŭ ei dela 1879 şi până aḍi?

Sĕ ne încercămŭ a rĕspunde la aceste întrebărĭ, ce le-amŭ sulevatŭ într'unulŭ din numerii trecuţĭ.

Intre bărbaţii luminaţĭ ai poporului nostru ocupă fără îndoiéla loculŭ întâiu prelaţii noştri, cărora le-a încredinţatŭ provedinţa şi poporulŭ paza asupra bisericei şi a şcólelorŭ nóstre.

Décă presa nóstră naţională a înţelesŭ la 1879 pe deplinŭ greutatea situaţiunei poporului nostru, atuncĭ putemŭ susţiné cu aceeaşĭ siguritate, că nicĭ Archiereilorŭ noştri nu le-a rĕmasŭ ascunsŭ marele periculŭ, de care era din nou ameninţată biserica şi scóla română prin uneltirile de maghiarisare ale guvernului şi ale dietei din Pesta.

Scimŭ cu toţii destulŭ de bine că la 1879 guvernulŭ şi dieta maghiară *au rupt'o* — cum ḍise Mocsary Lajos — cu politica ce a aflatŭ espresiune în legea de naţionalităţi adusă de corpurile legiuitóre la 1868, întroducândŭ în modŭ forţatŭ studiulŭ limbei maghiare în scólele poporale ale Nemaghiarilorŭ.

Este, credemŭ, de folosŭ a ne reaminti în aceste momente vederile de atuncĭ ale Archiereilorŭ noştri asupra situaţiunei.

In representaţiunile,.ce le-au aşternutŭ Prea Sânţiele Lorŭ la 1879 tronului suntŭ destulŭ de clarŭ esprimate aceste vederĭ.

Găsimŭ urmĕtorulŭ caracteristicŭ pasagiu în representaţiunea aşternută Maiestăţii Sale de cătră Archiereii bisericei române unite.

„....Pentru hierarchia nóstră eclesiastică *limba română* este *cestiune de viaţă. conditio sine qua non*, prin urmare totŭ ce ameninţă şi periclitéză limba bisericei nóstre, limba română, ameninţă şi periclitéză totodată ierarchia, biserica nóstră. Décă noi faţă cu periculŭ acesta amŭ fi *indiferenţĭ*, atâta ar însemnă câtŭ a ne *face trădătorii bisericii nóstre,* ceea ce şi numai a presupune ar fi pĕcatŭ cumplitŭ, sĕ nu ḍicemŭ atentatŭ sacrilegŭ.“

Nu cu mai puţină îngrijire în viitorŭ se esprimă şi representaţiunea bisericei române greco-orientale cu privire la întroducerea forţată a limbei maghiare în scólele nóstre poporale ḍicêndŭ între altele:

„Nisuinţele de maghiarisare, manifestate atâtŭ de viu încă de multŭ au produsŭ îngrijirĭ între credincioşii bisericei nóstre; şi deórece biserica nóstră are *caracterŭ naţionalŭ*, proiectulŭ de lege a mĕritŭ între credincioşii bisericei nóstre amintita îngrijire într'atâta, încâtŭ ei reprivindŭ la încercările analóge întreprinse cu vre-o câteva ḍecĭ de anĭ înainte se temŭ, că proiectulŭ din cestiune este pe tĕrêmulŭ legislaţiunei unŭ nou începutŭ alŭ nisuinţelorŭ, carĭ avéu de scopŭ a aduce la împlinire cu orĭ ce preţŭ maghiarisarea şi carĭ în decursulŭ desvoltărilorŭ ulteriore potŭ luá direcţiunea, prin care întrebuinţarea liberă de pân'acum a limbei nóstre naţionale în viaţa publică, în comunele şi'n bisericele nóstre, încetulŭ cu încetulŭ sĕ fie eschisă cu totulŭ.“

Étă dér câtŭ de bine au înţelesŭ Archiereii noştri la 1879 pericululŭ nouei situaţiunĭ.

De atuncĭ şi până aḍi au trecutŭ şése anĭ şi amŭ ajunsŭ cu nisuinţele de maghiarisare „încetulŭ cu încetulŭ“ la kulturegylet-ulŭ din Cluşiu, la schimbarea numelorŭ române ţĕrănescĭ pe unguria lui Banffy, la împărţirea de premii şi ajutóre de statŭ, cu încungiurarea autorităţii bisericescĭ, între dascalii şi preoţii noştri, pentru „patriotica“ negligere a intereselorŭ limbei române şi la pretensiunea şovinistică, ca sĕ se casseze tóte scólele nóstre românescĭ ce nu corĕspundŭ acelorŭ nisuinţe.

Va sĕ ḍică în ceştĭ şése anĭ din urmă relele s'au potenţatŭ. Limba nóstră română, dela care — ḍiceau archiereii — depinde nu numai esistenţa naţionalităţii, ci chiar şi esistenţa bisericei nóstre, este din ce în ce mai multŭ prigonită şi ameninţată.

Se punemŭ acum mâna pe consciinţă şi sĕ ne întrebămŭ, décă faptele şi întréga atitudine, în parte şi în generalŭ, a archiereilorŭ noştrĭ în cursulŭ celorŭ şése anĭ din urmă corespunde séu nu afirmărilorŭ şi asigurărilorŭ, ce le-au făcutŭ în representaţiunile lorŭ dela 1879?

Nu face din contră atitudinea prelaţilorŭ noştri românĭ peste totŭ luatŭ impresiunea ca şi când — Dómne feresce — ei arŭ fi devenitŭ indiferenţĭ faţă cu nenumĕratele pericule, ce ameninţă necurmatŭ naţionalitatea şi biserica nóstră?

---

## Politica esternă a lui Salisbury.

Până acum, noulŭ minsterŭ englesŭ n'a publicatŭ nicĭ unŭ programŭ privitorŭ la politica esternă. Cu tóte acestea din enunţările ce au pĕtrunsŭ în publicitate, putemŭ judeca încâtva, că ce planurĭ şi intenţiunĭ nutresce Salisbury în acéstă privinţă. Mai ântêiu vrea sĕ recâştige Angliei increderea de care se bucura mai nainte în statele streine, sĕ arate că Anglia nu e lipsită nicĭ de curagiu nicĭ de putere şi că e gata a întêmpina orĭ ce nevoiă cu firmitate şi cu hotărîre. Cu deosebire va căuta Salisbury sĕ'mbunătăţéscă relaţiunile cu Germania, Austro-ungaria şi Turcia, ca prin acésta sĕ se resolve tóte cestiunile pendente, şi anume deocamdată cestiunea egipténă şi afgană. Guvernulŭ conservatorŭ pretinde în Egiptŭ libertate de acţiune, amésuratŭ îndatoririlorŭ şi responsabilităţii sale. Idea protectoratului englesŭ însĕ e desaprobată de Europa, pentru ca sĕ se pótă aduce o înţelegere şi cu Francia. Relaţiunile cu Rusia atêrnă de mersulŭ tractărilorŭ în cestiunea afgană; se vorbesce că Anglia vrea sĕ se asigure o graniţă definitivă şi se va şi asigura, dar altfelŭ de cum a voitŭ ministrulŭ Gladstone, aşa ca nicĭ acum nicĭ în viitorŭ sĕ nu se mai trécă peste ea.

---

## Afacerea Mr. Kelley.

Guvernulŭ Americei de nordŭ desemnase pentru postulŭ de ambasadorŭ în Viena pe Mr Kelley. Ḍiarele austriace îndată după acéstă aduseră scirea, că guvernulŭ vienezŭ a refusatŭ a primi acéstă numire, sub cuvêntŭ, că Mr. Kelley a fostŭ respinsŭ şi de guvernulŭ italianŭ, fiindcă într'unŭ discursŭ alŭ sĕu atacase aspru familia regală a Italiei; că prin urmare relaţiunile amicale dintre Austria şi Italia pretindŭ, ca nicĭ cei din Viena sĕ nu'lŭ priméscă. După cele mai nouĕ scirĭ însĕ, guvernulŭ vienezŭ n'a respinsŭ formalŭ numirea lui Mr. Kelley ca ambasadorŭ în Viena, dar neflindŭ agreatŭ acĭ, guvernulŭ nordŭ-americanŭ s'a vĕḍutŭ silitŭ sĕ abḍică singurŭ dela acéstă hotărîre. Chiar ḍiarele americane au scrisŭ cu vehemenţă în contra lui Mr. Kelley, ḍicêndŭ că nedestornicia ce a dovedit'o comiţêndŭ nenumĕrate greşelĭ este o dovadă, că nu e calificatŭ pentru cariera diplomatică.

---

## Românii şi Ungurii.

Intr'unŭ articulŭ, pe care l'amŭ reprodusŭ în ḍilele trecute în fóia nóstră, „Românulŭ“ se ocupa de starea politică a Românilorŭ din statulŭ ungarŭ, accentuândŭ cu deosebire spasmurile de maghiarisare ce i-au cuprinsŭ pe Ungurii. „Nemzet“ a rĕspunsŭ la acestŭ articulŭ cu multă amărâciune, fiindcă adevĕrulŭ l'a supĕratŭ cumplitŭ. „Românulŭ“ însă revine asupra cestiunii, scriindŭ în primulŭ Bucurescĭ dela 18 Iuniu:

In colónele acestui ḍiarŭ, amŭ încercatŭ sĕ stabilimŭ între poporulŭ românŭ şi celŭ maghiarŭ o bună şi frăţéscă înţelegere, pledândŭ pentru o sinceră alianţă a lorŭ, rĕḍimată pe principiulŭ democraticŭ şi alŭ egalei îndreptăţirĭ naţionale. Tóte încercările nóstre zadarnice au fostŭ.

Ungurii, pitulaţĭ suptŭ aripele camarilei din Viena şi apĕraţĭ de baionetele Germanilorŭ austriacĭ, se consideră ca şi când arŭ fi o mare putere europénă şi vorŭ sĕ ne distrugă în vechiulŭ nostru pămêntŭ. Pe acésta cale nu mai încape nicĭ o discuţiune, şi faţă cu stindardulŭ maghiarismului, datorĭ suntemŭ noi 10—14 milióne de Românĭ sĕ arborămŭ mai multŭ ca orĭ când drapelulŭ românismului pe care cu credinţă, cu statornicia şi cu vrednicia ţinuţĭ suntemŭ cu micŭ, cu mare, sĕ-lŭ apărămŭ.

Nu e chemarea nóstră ca, în colónele înguste ale unui ḍiarŭ, sĕ facemŭ studii istorice spre a convinge pe cei dela »Nemzet,« că Românii au avutŭ o boerime, o aristocraţiă, o nobilime séu că n'au avutŭ. Acéstă cestiune o lasămŭ istoricilorŭ şi academicianilorŭ ca s'o lămuréscă. Noi însĕ, ca ḍiariştĭ, le aducemŭ aminte vecinilorŭ Ungurĭ vorba Românului, „că cine sémănă vêntŭ, furtună va culege.“ Vêntŭ au sĕmânatŭ Ungurii până la 1847 şi la 1848 furtună au culesŭ. Nicĭ o ţérâ din lume nu e atâtŭ de bogată în furtunĭ ca Transilvania, unde Ungurii începêndŭ de pe la 1443 vêntŭ au sĕmânatŭ într'una şi totdéuna furtună au seceratŭ.

Sistema representativă, continuă „Românulŭ,“ n'a fostŭ nicĭ odată cunoscută de Ungurĭ: înainte de 1848 a fostŭ celŭ mai violentŭ regimŭ aristocraticŭ-feudalŭ, dela 1867 încóce regimŭ aristocratŭ-plutocratŭ. Democratŭ nicĭodată n'a fostŭ Ungurulŭ. Dacă e vorba de dreptulŭ istoricŭ ce-lŭ au ei asupra Transilvaniei, după cum ḍice „Nemzet,“ acesta a încetatŭ din ḍiua când la Dobriţinŭ în 1849 au detronatŭ casa Habsburgilorŭ şi au fostŭ cuceriţĭ prin armele Românilorŭ, Croaţilorŭ şi Ruşilorŭ. Dominaţiunea absolutismului austriacŭ dela 1850—1861 a curmatŭ orice continuitate de dreptŭ istoricŭ. Marea majoritate a poporaţiunei Ardélului e română, şi pentru ca s'o sugrume,

Ungurii revenindŭ la putere au înființatŭ sistema de guvernămêntŭ-plutocratŭ și, uniți cu jidovii emancipați, au înlăturatŭ pe Românĭ dela drepturile lorŭ politice în Transilvania. Ba au mersŭ mai departe Ungurii: la actulŭ de încoronare din 1868, ei au îngenunchiatŭ la piciórele stégurilorŭ ungurescĭ emblemele României, susținêndŭ că acésta are sĕ formeze Ungaria, conformŭ „dreptului istoricŭ ungurescŭ.“ „Românulŭ“ încheiă astfelŭ:

Totŭ așa s'a procedatŭ și la esposițiunea din Pesta. unde a fostŭ vîrîtŭ Statulŭ românŭ între Bosnia și Herzegovina, ca și când elŭ tributarŭ alŭ Ungariei ar fi.

Numai din analisarea faptelorŭ ne putemŭ lumina asupra tendințelorŭ Ungurilorŭ față cu némulŭ nostru.

Pentru ei, Statulŭ românŭ e unŭ spinŭ în ochĭ, și pentru a-lŭ submina au întinsŭ firulŭ agitațiunilorŭ până în mijloculŭ Bucurescilorŭ.

Bisericele și scólele reformate ungurescĭ din România își esercită în deplină libertate cultulŭ lorŭ, și în organisarea lorŭ actuală ele mergŭ atâtŭ de departe, încâtŭ facŭ parte din diecesa reformată a Transilvaniei și stau supt jurisdicțiunea episcopului și a consistoriului din Clușiŭ.

Cam pe la începutulŭ lunei curente s'a întrunitŭ la Clușiu conventulŭ séu așa numita adunare generală anuală a Ungurilorŭ de religiune calvină din diecesa Transilvaniei, și la care au participatŭ și deputații comunitățilorŭ bisericescĭ și scolare maghiare din România.

Cu aceea ocasiune, venindŭ în discuțiune organisarea comunitățilorŭ maghiare de religiunee calvină din țéră, episcopulŭ Szasz Domokos a propusŭ, ca ele sĕ se organiseze într'o diecesă cu centrulŭ în Bucurescĭ. Preotulŭ calvinŭ din capitala României sĕ fie, în calitate de protopopŭ, autorisatŭ de a avea dreptulŭ de controlŭ și de inspecțiune asupra lorŭ, rĕmânândŭ jurisdictiunea potestății supreme eclesiastice neatinse ca și până acuma în mâna episcopului și a consistoriului maghiarŭ din Clușiu. Propunerea a fostŭ trimisă la o comisiune, care la adunarea viitóre își va da părerea asupra ei.

Diarele maghiare atacă cu înverșunare propunerea menționată și stăruiescŭ pentru a menține unŭ status quo, pentru cuvinte că numai în starea actuală de lucrurĭ scólele ungurescĭ din țéră potŭ sta sub egida bisericilorŭ și numai astfelŭ cursurile se vorŭ puté face și pe viitorŭ în limba maghiară. Din momentulŭ însĕ, dicŭ numitele diare, în care comunitățile bisericescĭ arŭ rupe legăturile lorŭ directe cu Clușiulŭ, guvernulŭ românŭ ar fi îndreptățitŭ a-șĭ esercita dreptulŭ de supraveghiare, și elementulŭ maghiarŭ din România ar fi espusŭ primejdiei de românisare.

In fruntea acestei agitațiunĭ cu tendință d'a provoca și în țéra românéscă o cestiune de maghiarismŭ se află »Bukaresti Hirado,« care insistă »ca maghiarii, și în specialŭ cei din Clușiu, sĕ contribue pentru cei de aicĭ cu ajutóre bănescĭ, ca sĕ-șĭ pótă ridica scólele lorŭ naționale la nivelulŭ scólelorŭ luterane germane din țéra romărêscă și ca sĕ constitue aicĭ unŭ puternicŭ elementŭ pentru magsiarismŭ.«

In fața acestorŭ agitațiunĭ și fapte ale Ungurilorŭ, nu înțelegemŭ supărarea celorŭ dela »Nemzet,« cari cunoscŭ bine proverbulŭ »ce ție nu-țĭ place altuia nu face.« Ministrulŭ Ungariei, d. Tisza, alŭ căruĭ autorisatŭ organŭ este »Nemzet,« dicea mai deunădĭ la Oradea-Mare că, décă Ungurii se vorŭ prăpădi, fanatismulŭ lorŭ îi va omorî.

Prin urmare, cu omulŭ fanaticŭ și îngâmfatŭ nu e chipŭ d'a te putea înțelege. D'aceea Românii datorĭ suntŭ d'a opune acțiunei de maghiarisare o puternică reacțiune de conversare și luminare a neamului românescŭ. D' aceea, orĭ câtŭ arŭ striga Ungurii dela »Nemzet«, Românulŭ va rĕmânea totŭ Românŭ.

## SCIRILE DILEI.

»Corespondenței politice« i se scrie din Bucurescĭ următorele: „Intr'unŭ consiliu de ministrii ținutŭ dilele acestea s'a pusŭ cestiunea: ce mĕsurĭ ar trebuì luate față cu Ungaria pentru ca guvernulŭ din Pesta sĕ admită din nou importarea de rîmătorĭ din România. Unulŭ dintre membrii cabinetulŭ a propusŭ, ca România sĕ închidă otarele pentru mărfurile din Ungaria, încâtŭ numai pe Dunăre séu pe la Ițcanĭ sĕ pótă fi importate în România. Propunerea a cădutŭ și cabinetulŭ a hotărîtŭ a trimite unŭ delegatŭ la Pesta, spre a lua o înțelegere în acéstă privință cu ministerulŭ ungurŭ, și numai după ce negociările n'ar avea nicĭ unŭ resultatŭ, guvernulŭ românŭ sĕ ia mĕsurĭ de represalii.“

—0—

In ținutulŭ Sebeșului rĕvĕrsările apelorŭ pricinuite de ploi au făcutŭ stricăciunĭ enorme. De asemenea peste Reghinulŭ săsescŭ s'a descărcatŭ în sĕptĕmâna trecută o furtună ne mai pomenită, fiindŭ trăsnițĭ doi ómenĭ. In Aiudŭ vijelia a desrădăcinatŭ arborĭ și a ruptŭ coperișe dela case.

—0—

Espropriările pentru construirea călei ferate Murĕșŭ-Ludoșŭ au începutŭ, plătindu-se holdele de categoria ântêiu cu 100 fl., cele de a doua cu 40 fl. de jugĕrŭ de către societate.

—0—

Neaoșulŭ Maghiarŭ contele Gotthard Kun a promisŭ institutorului ev. reform. din Hasdat unŭ adausŭ de 100 fl. anualŭ la léfă, dacă va dovedì progresŭ în limba maghiară cu elevii sĕi.

—0—

Duminecă s'a comisŭ în Alba-Iulia unŭ omorŭ. Doi Românĭ tinerĭ ajunseră la cértă din causa unei piese de danțŭ ce avea sĕ cânte lăutarii. Unulŭ din ei, o slugă, străpunse pe celălaltŭ cu unŭ cuțitŭ în brațŭ și în peptŭ, rănindu'lŭ de mórte.

—0—

Ministerulŭ românŭ, mișcatŭ de suferințele poporațiunii rurale din județele Tecuciu și Covurluiu, a decisŭ a i se distribuì meiu, pe care îlŭ va plătì, conform legii, împreună cu contribuțiunile, scrie „Românulŭ.“

—0—

„Românulŭ“ comunică, că linia între Câmpina și Comarnicŭ se restabilitŭ.

—0—

Sinaia va fi legată printr'o nouă cale ferată cŭ Tĕrgoviștea, din causă că linia Prahovei e espusă deselorŭ stricăciunĭ véra.

—0—

In „Intransigeant“ face Rochefortŭ cunoscutŭ, că a aflatŭ dela unŭ amicŭ alŭ sĕu ce a venitŭ din Egiptŭ, că francesulŭ Olivier Pain, unulŭ din adjutanții Mahdiului, ar fi fostŭ morîtŭ. Rochefort crede, că omorulŭ s'a comisŭ la îndemnulŭ colonelului englesŭ Schmidt. Omorulŭ s'a comisŭ, dice Rochefort, înainte de a fi trimisŭ consululŭ generalŭ Baring telegrama pentru anularea manifestului, prin care colonelulŭ Schmidt pusese unŭ prețŭ de 100 punțĭ sterlingĭ pe capulŭ lui Pain Guvernulŭ englesŭ va numi o anchetă sĕ cerceteze casulŭ.

—0—

Guvernulŭ sêrbescŭ a ordonatŭ o urmărire generală a bandelorŭ de tâlharĭ, ce cutrieră Serbia, de către gendarmeriă și miliță. In cerculŭ Rudnicŭ au fostŭ prinșĭ 32 de tâlharĭ, carĭ au comisŭ 47 de omorurĭ și multe jafurĭ. Dintre tâlharii, carĭ au jăfuitŭ poșta din Pozarevațŭ, s'au prinsŭ 4 Tâlharii pândiseră bani. adunațĭ din dărĭ, ce erau sĕ fie trimișĭ la Belgradŭ în sumă de 10,000 de galbenĭ. La Drina aparŭ bande nouĕ.

## Conferința Sêrbilorŭ la Zombor.

Duminecă în 28 Iuniu n. Sêrbii au ținutŭ în Zombor o imposantă conferință, la care au luatŭ parte 266 de representanțĭ ai poporului sêrbescŭ. Conferința a fostŭ animată de adevĕrate sentimente naționale; se vede că »politicii practicĭ,« »politicii de interese« au unŭ tristŭ viitorŭ. Sêrbii s'au convinsŭ, ca nu e chipŭ d'a o scóte la cale cu Magniarii, decâtŭ făcêndŭ politică națională, apĕrându-șĭ strînsŭ unițĭ drepturile lorŭ. De geaba se încércă »spiritualulŭ« raportorŭ alŭ lui »Pester Lloyd« sĕ scadă din însemnătatea conferintei, și orĭ câtŭ arŭ căuta jidovii dela fóia pestană sĕ-șĭ înece amĕrăciunea făcêndŭ față veselă, caracterulŭ conferinței rĕmâne naționalŭ și face onóre Sêrbilorŭ. „Politicii noștri practicĭ și de interese« arŭ puté lua esemplu, cum îșĭ sciu apĕra Sêrbii interesele lorŭ bisericescĭ și cum sciu rĕspunde celorŭ ce voescŭ sĕ stirbéscă autonomia bisericei sêrbescĭ.

Ce doresce poporulŭ sêrbescŭ? întrebà în conferință poetulŭ sêrbŭ și redactorulŭ fóiei „Bacivanin,« Demetriu Popovicĭ. *Doresce curățenia credinței sale, dreptulŭ de a'și alege liberŭ pe capulŭ bisericescŭ, de a'șĭ administra independentŭ scólele și fundațiunile sale,* acesta e dreptulŭ poporului sêrbescŭ, dise Petrovicĭ, care cetì apoi următorulŭ *Proiectŭ de conclusŭ:*

„Representanții întregului poporŭ sêrbescŭ din țĕrile corónei S-tului Stefanŭ adunați la conferință în Zombor la 14 Iuniu v. declară:

1. Că ei vorŭ representá și vorŭ luptá pentru susținerea curată și nefalsificată a autonomiei naționale-bisericescĭ, ce i s'a datŭ poporului sêrbescŭ prin articulii de lege XXVII din 1790/91, XX din 1848 și IX din 1868 și s'a garantatŭ prin privilegii preaînalte și a cărei exercitare e încredințată organului supremŭ autonomicŭ, congresului naționalŭ-bisericescŭ sêrbescŭ, care are de a apĕrá drepturile poporului sêrbescŭ, de a alege liberŭ pe Metropolitulŭ, de a regula și administra independentŭ afacerile bisericescĭ și scolare precum și fundațiunile.

2. cu adêncă durere ei vĕdŭ și simțescŭ, că dela congresulŭ din a. 1879 până astădĭ viéța autonomă s'a violatŭ în paguba bisericei și poporului și a ajunsŭ într'o situățiune tristă; ei aștéptă așa dér, ca congresulŭ naționalŭ sêrbescŭ convocatŭ la 1 Septemvre st. v. la Carlovițŭ sĕ stăruiască cu tóte mijlócele legale ce i stau disposiță, ca sĕ se facă imposibilă — spre liniștirea poporului sêrbescŭ — orîce periclitare a autonomiei și violare a dreptului de liberă alegere a Metropolitului.

3. că ei vor redá scólelorŭ poporale caracterulŭ lorŭ curatŭ naționalŭ poporalŭ de mai 'nainte și pe aceste îlŭ vorŭ apĕră.

4. că vorŭ lucra pentru ridicarea preoțimii și a învĕțătorilorŭ atâtŭ în privința morală cât și materială.

5. că îșĭ ținŭ de sfântă datorință a lucra într'acolo, ca în fiecare congresŭ bisericescŭ sĕ se triméță numai astfelŭ de deputațĭ, carĭ vorŭ primi pe deplinŭ tóte aceste puncte și carĭ vorŭ oferì deplină garanțiă, că vorŭ representa și vorŭ elupta aceste puncte.

## FOILETONŬ.

### Sêmzĕenele în Sucéva.

V'am promisŭ a face o călĕtoriă pela sate în Bucovina, ca sĕ mĕ informezŭ de suntŭ adevĕrate cele ce s'au scrisŭ în »Gazeta.« Aflațĭ decĭ că călĕtorescŭ. Dér se mĕ scusațĭ, că înainte de ce voiu spune despre cele ce am aflatŭ pela sate — voiescŭ a vĕ spune despre visita mea pela mănăstirile din Bucovina.

Am începutŭ cu mănăstirea St. Gheorghe din Sucéva, unde se află relicviele St. mucenicŭ Iónŭ Novi și care biserică se numesce și St. Iónŭ, unde am fostŭ așa de bine primitŭ — după cum v'am spusŭ. — De astădată n'am mai avutŭ poftă de a trage la mănăstire ca sĕ n'o pățescŭ mai rĕu decâtŭ întâéșĭ dată și acésta numai din simpla causă că era hramulŭ (patronulŭ) bisericei séu mai bine sĕ dicŭ a S-tului, adecă diua de 2 (14) Iuniu a. c. M. M. Iónŭ celŭ nou. In diua acésta vine multă boerime din România, ca sĕ se închine la aceste sânte locașurĭ și părintele Darie nu rĕmâne fără de-a nu numĕrá câțĭ-va gălbenașĭ de cei cu zimțŭ. Dela unŭ timpŭ încóce boerimea nóstră din România și-a mai potolitŭ dorulŭ de a visitá mănăstirea, din causă că faraonulŭ, adecă administratorulŭ Turturică și părintele Darie s'au purtatŭ pré mojicesce cu bieții creștinĭ.

In anulŭ acesta însĕ cine a venitŭ va pomení câtŭ va trăí, așa de bine au fostŭ primițĭ boerii din România, și acésta numai din causă că Ministrulŭ Nacu, care înlocuia pe Sturdza a trimesŭ părintelui Darie scirea, că subvențiunea acestei bisericĭ s'a suprimatŭ. — Ministerulŭ cultelorŭ și Instrucțiunii publice din Bucurescĭ da anualŭ o subvențiune — unii dicŭ că 650 de galbenĭ — ca părintele Darie sĕ aibă cu ce primí pre óspețĭ și sĕ facă reparaturile cerute. Repararurĭ nu s'au făcutŭ, óspeții au fostŭ totdéuna alungațĭ. Am la mână atâtea casurĭ, carĭ, dacă le-asŭ publicá, ar face ca părintele Darie sĕ nu apară ca unŭ superiorŭ alŭ mănăstirei, ci ca unŭ gheșeftarŭ murdarŭ din semința lui Israilŭ.

Boerii noștri din România au adusŭ fiecare lumănărĭ de céră albă și bănișorĭ pentru spăsire de pĕcate. Nimenĭ nu se interesá de ei; faraonulŭ Costachi Turturică umbla la délŭ la vale — făcêndŭ rolulŭ de spionŭ ca sĕ cunóscă care-i mai bănosŭ. Nu esagerezŭ, fiecarele décă nu crede se póte informá în persónă.

Din cele multe ce am audițŭ suntŭ nevoitŭ a descoperí una.

Murì adecă unŭ alumnŭ seminarialŭ C. Turețchi, care făcea parte din clerulŭ bucovinénŭ. Era și elŭ fiu de preotŭ și locuia lângă mânăstire. Serviciulŭ funebru era sĕ se facă în biserica St. Ioanŭ și ca unulŭ ce aparținea clerului era sĕ fie prohoditŭ în biserică. Părintele Darie însă, din causă că mama rĕposatului nu i-a plătitŭ nimicŭ, n'a voitŭ sĕ-lŭ priméscă în biserică pe motive că nu-i călugĕrŭ. Nu multŭ după aceea se mărità o fiică a d-lui Turturică după unŭ militarŭ cernăuțénŭ și cununia s'a celebratŭ înaintea altarului din biserică. Femea respectivă n'a fostŭ din clerŭ, dér a fostŭ din céta părintelui Darie și de aceea s'a pututŭ cununá înaintea altarului. La ambele aceste casurĭ am fostŭ marturŭ ocularŭ și am tótă Sucéva ca martorĭ. — Cum se póte justifica părintele Darie? — Dér eu nu-i cerŭ justificare, — déc'ar fi în țéră le noi de multŭ l'așŭ fi trimesŭ la schitŭ, cu toțĭ galbenii, carĭ îi dă pe la cei puternicĭ cum vorbesce lumea. — Nu potŭ pricepe însă și aceea, de unde are d-sa putere sĕ dea o casă și o parte din grădina vechei mitropolii unei fiice a administratorului, care și locuesce acolo? Óre nu mai suntŭ și mai marĭ decâtŭ d-sa? — Tăcere.... Mai marii d-sale dicŭ: ce sĕ facemŭ cu bietulŭ moșnégŭ, are sĕ móră ca mâne. Se înșélă, că mai curêndŭ potŭ muri d-lorŭ decâtŭ d-sa.

La 24 Iuniu (6 Iuliu) a fiecărui anŭ biserica mai serbéză încă unŭ hramŭ: Nascerea păr. Ioanŭ Botezătorulŭ séu Sêmzĕenele. Inainte vreme în diua acésta se ținea bîlciu, astădĭ numai pe lângă mânăstire îșĭ întindŭ nisce jarcarĭ marfa. De o parte și alta a drumului ce duce la mânăstire cu o sĕptĕmână înainte negustorii cei micĭ din Sucéva îșĭ facŭ niște șatre-colibe, înfigêndŭ pa-

Aplausele, cu care a fostŭ întâmpinatŭ acestŭ proiectŭ de conclusŭ, părea că nu mai iau sfêrşitŭ. Bravulŭ protopopŭ Cupusarevicĭ vorbindŭ pentru concordiă dise: »Unulŭ pentru toţĭ şi toţĭ pentru unulŭ.«

Mare efectŭ a produsŭ escelenta vorbire a redactorului »Zastavei«, Iasa Tomicĭ, care între altele dise: »Ne trebue preoţĭ, carĭ sĕ lupte cu bărbăţiă pentru legea şi autonomia nóstră, ér nu popĭ carĭ 'şĭ atêrnă ordurĭ de gâtŭ«. Alusiune la ordinulŭ corónei de ferŭ a patriarchului Angelicĭ. Conferinţa a fostŭ salutată fraţesce de Sêrbii din Croaţia şi Slavonia. Peste 200 de telegrame de felicitare s'au primitŭ din România, Serbia şi Ungaria.

Răportorulŭ lui »Pester Lloyd« e focŭ de supĕratŭ. că nicĭ unŭ representantŭ n'a dedicatŭ măcarŭ unŭ cuvêntŭ de recunoscinţă guvernului unguresců. Noi scimŭ, de cumva raportorulŭ nu scie, că recunoşcinţă se cuvine celui ce face bine, ér nu celui ce te îngenunche.

---

Blaşiu, 29 Iuniu 1885.

Domnule Redactorŭ! Multŭ s'a vorbitŭ şi se vorbesce şi în diua de adĭ de către unii despre o împăcare cu Ungurii, şi cum scimŭ se crease o fóiă politică română, care sĕ mijlocéscă făimósa împăcare. Rĕposata însă nu numai că n'a făcutŭ nimicŭ bine, ci a produsŭ scisiune între corpulŭ naţiunei; de aceea autorităţile administrative o şi recomanda cu totŭ deadinsulŭ tuturorŭ Româniloru. Dar D-deu a îngrijitŭ de i s'a cântatŭ »vecĭnica pomenire.«

Şi amŭ greşí fórte multŭ, décă amŭ mai cugetá de acuma la o împăcare cu aceia, carĭ te scotŭ din s. biserică, pentru că eştĭ îmbrăcatŭ în portulŭ naţionalŭ românescŭ!! Se póte cugetá la o împăcare cu aceia, carĭ după ce ne-au despoiatŭ de drepturĭ încércă acum a ne despoia de ce avemŭ mai săntŭ, ce e viéţa unui poporŭ, de limbă?! Sĕ lăsămŭ ideea acésta socială la o parte.

După abaterea acésta, fie-mĭ permisŭ a trece la alte amĕnunte. In 21 l. c. n. şi-au ţinutŭ Ungurașii din locŭ o petrecere purŭ naţională, învitândŭ numai pe de-ai lorŭ, pe jidovii şi pe..... Românii rătăciţĭ. Şi ca sĕ nu fie învitatŭ nicĭ unŭ bunŭ Românŭ, întocmit'au lucrurile astfelŭ: Au mersŭ, în absenţa Esc. Sale, vr'o 3 membri din comitetŭ, între carĭ şi unŭ Totŭ, la dirigentele dominialŭ alŭ Esc. Sale, căcĭ aveau lipsă de locŭ unde sĕ se ţină acea petrecere — şi atarĭ locurĭ posede aicĭ singurŭ Esc. Sa, — cu cuvintele următóre, nicĭ decum rugătóre: »Dai-ne N.... séu ba, că de nu îndată telegrafămŭ la Esc. Sa.« Cererea 'li-s'a încuviinţatŭ. — Se vede însĕ că făimosulŭ »Kultur egylet« a începutŭ a călbezí şi inimile Ungurilorŭ de aicĭ, ceea ce se probézâ din următórele: Românii noştri atâtŭ studenţĭ câtŭ şi privaţĭ todéuna, fie la balŭ, gmaialŭ séu altă petrecere, i-au învitatŭ. Şi au şi urmatŭ până acum învitărei, ei „domnii«, precum le place a se numí dela petrecere încóce, nefiindŭ conduşĭ de ură de rassă faţă de noi. Dar acuma, de când, vedĭ Dómne, se află aicĭ magistru postalŭ şi unŭ funcţiunarŭ telegraficŭ, ómenĭ tinerĭ şi prosboiaţĭ ca toţĭ Ungurii din scóla modernă şi înfocaţĭ aderenţĭ ai „Kultur-egylet«-ului, începe a se propagá şi aicĭ ura de naţionalitate. Mĕ mirŭ cum de nu au păşitŭ până acuma numiţiĭ funcţionarĭ, ca împreună cu alţĭ Ungurĭ »nóşĭ« precum şi unŭ Totŭ, sĕ facă o filială a »Kultur-egylet«-ului şi aicĭ. Acestŭ din urmă e de origine română din ţĕranĭ, dintr'o comună nu departe de aicĭ. Tatălŭ sĕu şi mamă-sa, asemenea fraţii dênsului portă portulŭ opincarului românŭ şi încă mândri de naţionalitatea lorŭ, pre când elŭ, — nu-mĭ potŭ esplicá din ce causă, póte că unde capĕtă o léfă de oficialŭ din mâna ungurésca, dar adunată cu sudóre românéscă — se mărturisesce cu neruşinare de ungurŭ, negându-şĭ naţionalitatea. Aşa circulă o faimă, că dênsulŭ s'ar fi esprimatŭ cu o ocasiune óre care că: de ar scí, că mai este în dênsulŭ vr'o vênă de Românŭ, o-ar tăia. Eu din partea-mĭ îlŭ mângâiu dicêndu-i: sĕ se şi împusce, că prin mórtea dênsului câştigă Belzebubŭ unŭ argatŭ mai multŭ, ără ca noi sĕ-i simţimŭ lipsa!

Ei, dér sĕ nu trecŭ cu vederea cuvintele magistrului postalŭ, rostite în ajunulŭ acelei petrecerĭ, cuvinte mĕduóse ca următórele: »az oláhok nem kell.« Şi Dómne D-deule ce mai daună ne-a causatŭ prin aceea că pre noi olahii nu ne-au învitatŭ! Nu ne-a produsŭ nicĭ o supĕrare, îlŭ asigurămŭ atâtŭ pre elŭ câtŭ şi pe ceialalţĭ consoţĭ de o pătură, şi din contră ne place multŭ modulŭ, în care şi-au arătatŭ arama! Ar trebuí ca şi noi sĕ procedemŭ ast-felŭ de acum înainte, fără ca sĕ ni se pótă imputá că arĕtămŭ necultură, deórece am urmatŭ pe »civilisatorii« Orientului! Fi-va óre aşa? Vomŭ vedé.

*Brutus.*

---

## Apelŭ!

*Către inteliginţa şi poporulŭ românŭ din ţinutulŭ Reghinului şi părţile învecinate.*

Esperiinţa de tóte dilele, lupta de esistenţă a popórelorŭ şi naţiunilorŭ în mare, precum şi a singuraticilorŭ în micŭ, — abstrăgêndŭ dela principiele economiei moderne — ne-a convinsŭ pe fie-care, cumcă înaintarea în cultură este condiţionată dela sţarea materială, acésta apoi se câştigă prin muncă, comerciu şi industriă, la carĭ tóte apoi factorulŭ principalŭ îlŭ jócă banulŭ. Fiindŭ acestea tóte aqvirate de unŭ poporŭ, de o naţiune, dau garanţiă pentru o desvoltare naţională. Motorulŭ principalŭ dară alŭ tuturorŭ întreprinderilorŭ, banulŭ, se póte mai uşorŭ câştiga prin asociare; trăindŭ noi decĭ în seculului asociărilorŭ, sĕ ne însoţimŭ în tóte ţinuturile şi lucrândŭ şi Dumnedeu ne va ajuta

Subscrişii simţindŭ de multŭ necesitatea înfiinţării unei atarĭ asociărĭ cu scopŭ de a înlesní câştigarea capitalului necesarŭ pentru inteliginţa şi poporulŭ din ţinutulŭ Reghinului şi vecinătate, în tóte întreprinderile sêle, care suntŭ în mare parte de natură comercială, ne-amŭ decisŭ a lua iniţiativa ca fondatorĭ ai unei atarĭ asociărĭ, şi spre acestŭ scopŭ în sensulŭ legii comerciale, amŭ hotărîtŭ a emite în totŭ ţinutulŭ şi părţile învecinate 11 liste pentru subscriere de acţiunĭ — cerêndŭ sucursulŭ tuturorŭ ómenilorŭ de bine.

Scopulŭ întreprinderii decĭ va fi înfiinţarea unei societăţĭ de economii pentru Românii din ţinutulŭ Reghinului şi părţile învecinate cu reşedinţa în 'Reghinulŭ săsescŭ.

Societatea se va înfiinţa pe timpŭ nedeterminatŭ cu unŭ capitalŭ fundatorŭ de 40,000 fl., asiguratŭ prin emitere de 800 acţiunĭ à 50 fl. v.

La subscriere se vorŭ solví 10% din preţulŭ nominalŭ alŭ fiecărei acţiunĭ şi o taxă de 1 fl. pentru fiecare acţiune, ér restulŭ succesivŭ, în modulŭ ce se va statori la timpulŭ sĕu de direcţiune.

Favorurĭ nu se asigurézâ nimĕnui faţă de societatea ce se înfiinţézâ,

Subscrierile se vorŭ face: în Reghinŭ la Patriciu Barbu advocatŭ şi proprietarŭ, — în Hodacŭ la Leon Lupu preotŭ şi proprietarŭ, — în Deda la Iosifŭ Tincu magistru postalŭ şi proprietarŭ, — în Giurghiu la Michailŭ Platon notarŭ şi proprietarŭ, — în Cuesde la Iónŭ Şiandorŭ preotŭ şi proprietarŭ, — în Idicelŭ la Galacteon Şiagău protopopŭ şi proprietarŭ, — în Habicŭ la Basiliu Mera notarŭ şi proprietarŭ, — în Mesterhaza la Necita Callini primarŭ şi proprietarŭ, — în Berchieşŭ la Eugenŭ Crişianŭ proprietarŭ, — în Sângeorgiulŭ de Câmpiă la Ludovicŭ Simonŭ proprietarŭ, — în Câmpenĭ la Dr. Absolonŭ Todea advocatŭ, — carĭ suntŭ încredinţaţĭ şi cu încasarea celorŭ 10% şi 1 fl. taxă pentru fiecare acţiune, sub sĕspunderea nóstră solidară.

Subscrierile se vorŭ încheia la 30 Augustŭ s. n. a. c.

Reghinulŭ Sĕsescŭ, în 24 Iuniu 1895.

*Galalteon Şiagău* protopopŭ, *Patriciu Barbu* adv. si proprietarŭ, *Basiliu Raţiu*, protopopŭ, *Dr. Absolonŭ Todea* advocatŭ, *Eugeniu Crişianŭ*, mare proprietarŭ, *Marinovitz* comerciantŭ, *Iosifŭ Tincu* magistru postalŭ, *Iŏn Şiandorŭ* proprietar.

---

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

**Pesta,** 2 Iuliu. — Regele Sêrbilorŭ visită erĭ după amédĭ pe ministrulŭ Tisza şi pe Trefort, apoi se duse în teatrulŭ naţionalŭ.

**Frankfurt,** 2 Iuniu. Lieske ucigaşulŭ consiliarului poliţienescŭ Rumpf, a fostŭ condamnatŭ la mórte, eventualŭ (?) la 4 anĭ închisóre corecţională şi la perderea onórei pe 10 anĭ. (Acéstă telegramă ni-a sositŭ ciuntată. — Red.)

---

## DIVERSE.

*Copilŭ monstru.* — In diua de 7 Iuniu curinte, o femee din comuna Vêrtopŭ, judeţulŭ Gorjŭ, a născutŭ unŭ băiatŭ, căruia îi lipsesce buza de susŭ şi cerulŭ gurei, prin care se vede în întrulŭ capului, ér nasulŭ este împărţitŭ în două. Copilulŭ trăesce şi este nutritŭ cu lapte ce i se dă cu o lingură.

***

*O statistică.* — Dilele acestea a apărutŭ lista oratorilorŭ din Reichstagulŭ germanŭ. Din acéstă listă se constată, că cancelarulŭ imperiului a luatŭ cuvêntulŭ de 54 orĭ. In şedinţele Adunării au fostŭ 3,075 discursurĭ; oratorii suntŭ în ordinea următóre: D. Richter a vorbitŭ de 334 orĭ, d. Windhorst de 135 orĭ, d. de Keller de 125 orĭ, d. Rickert de 102 orĭ, etc. etc. 236 deputaţĭ au luatŭ parte la desbaterĭ în şedinţa plenară, numĕrŭ multŭ mai mare decâtŭ în şedinţele anterióre. Acestŭ faptŭ se explică prin discuţiunea modificărilorŭ tarifului vamalŭ, cu numerósele sale cestiunĭ de detailŭ, carĭ se atingŭ de interesele cele mai diverse.

***

*Statua lui Gambetta.* — Citimŭ în »XIX-e Siècle«: Statua lui Gambetta va fi făcută din bronzulŭ tunurilorŭ chineze, aduse în 1880 de către generalulŭ Palikao. Acestŭ generalŭ alŭ imperiului nu se îndoia câtuşĭ de puţinŭ că aducea materialulŭ trebuitorŭ pentru glorificarea omului, care a rĕsturnatŭ în urmă imperiulŭ.

---

**Cursulu pieţei Braşovŭ**

din 1 Iuliu st. v. 1885.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ . . . . | Cump. | 8.90 | Vênd. | 8.94 |
| Argint românesc . . . . . . . | » | 8.80 | » | 8.85 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . | » | 9.84 | » | 9.86 |
| Lire turcescĭ . . . . . . . . | » | 11.15 | » | 11.20 |
| Imperialĭ . . . . . . . . . | » | 9.94 | » | 9.97 |
| Galbenĭ . . . . . . . . . . | » | 5.80 | » | 5.84 |
| Scrisurile fonc. »Albina« . . | » | 100.50 | » | 101.— |
| Ruble Rusescĭ . . . . . . . . | » | 124.50 | » | 125.50 |
| Discontulŭ » . . . | 7—10 % pe anŭ. | | | |



Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

tru parĭ în pămêntŭ, ér ca acoperemêntŭ întindŭ nisce ţolurĭ rupte séu nisce scândurĭ. Marfa o întindŭ pe-o masă, care de multe orĭ n'are piciόre ci e pusă pe unŭ poloboců, ér marfa constă în câte-va scrâmbii ca vai de ele, lumânărĭ, tămâiă, bulcĭ, covrigĭ încă nu lipsescŭ şi unŭ clondirŭ cu rachiu. Lângă dênşii stau lipovenĭ cu vişine şi cireşe; mai la délŭ óle şi strachine, fluere în câte unŭ sacŭ şi 'mprejurulŭ vêndĕtorului o mulţime de flăcăi, cercândŭ fluerile orĭ de sună bine. Pe gardurĭ suntŭ icóne, mulţimea stă şi le admiră. Pe stradă o mulţime mare de ómenĭ, eştĭ mai multŭ dusŭ pe susŭ decâtŭ pe piciórele tale. Românii din România şi Rutenii de prin Galiţia se întâlnescŭ aicĭ, se uită unulŭ la altulŭ şi mergŭ înainte câtŭ potŭ străbate. De odată o căruţă te opresce, fiecare voesce sĕ ajungă în curtea bisericei.

Trubadurii ruteni din Galiţia cu lirva (unŭ instrumentŭ cu o strună) stau prin şanţurĭ cântândŭ: „Sa sfete Varvara.. imms«.... fiecare trubadurŭ însĕ e séu orbŭ, ciuntŭ séu ologŭ. Pe lângă dênsulŭ stă familia lui, care constă încă din câţiva copii mutilaţĭ înadinsŭ, ca nu cumva sĕmênţa lorŭ cea nobilă de trubadurĭ rutenĭ sĕ se pérdă. Acestŭ soiu de ómenĭ facŭ ca cântecele naţionale rutene sĕ se menţină încă pe acestŭ pămêntŭ. Ei începŭ a se porni din Galiţia de pe la Dumineca mare şi rĕspândindŭ cântecele naţionale rutene cântând prin şanţurile drumurilorŭ, ajungŭ de Sêmzeene la loculŭ doritŭ. Fiecare trecĕtorŭ le svêrle cate unŭ banŭ. Ei suntŭ însĕ aşa postaţĭ pe lângă drumŭ, ca între doi cu lirva vine şi unulŭ fără lirvă, mai multŭ mortŭ, plinŭ de bube, fără mânĭ şi piciόre, încâtŭ îţĭ vine a plânge când îi audĭ văitându-se. Vuetulŭ trecĕtorilorŭ, strigătulŭ negustorilorŭ poftindŭ la marfă, cântecululŭ trubadurilorŭ, vaietulŭ bolnavilorŭ cerşitorĭ, te străplântă a fi în gura iadului. Fierbe vĕsduhulŭ de unŭ lungŭ sgomotŭ asurditorŭ şi nimenĭ nu póte trece pe stradă, fără de a nu primi proptele la spate.

Dacă ajungĭ cu mare greu pâna la turnulŭ de care am vorbitŭ, aice sĕrmanii bolnavĭ oprescŭ drumulŭ întindêndŭ mânile ca sĕ le dai ceva de pomană. De-o parte şi de alta sub turnŭ negustorii priveligiaţĭ de către mănăstire şi-au întinsŭ mesele. Suntŭ vre-o patru familii, carĭ vêndŭ crucĭ de gypsŭ, făcute de vestitulŭ artistŭ din Sucéva cu numele Tóderŭ Romanŭ séu Gregulescu. Atelierulŭ d-sale lucră necontenitŭ câte-va sĕptĕmânĭ la crucĭ, făcêndŭ banĭ bunĭ, căcĭ fiecare omŭ ce-a venitŭ vre-o dată la st. Iónŭ şi a cumpĕratŭ câte 4—8. Aceste familii mai au de vêndutŭ şi luminărĭ, prosforĭ (prescurĭ) şi, décă vine vre-unŭ călugărŭ dela Némţu (mănăstire) cu lingurĭ şi metane séu icóne, le cumpĕră cu preţŭ micŭ, vêndêndu-le apoi cu preţurĭ ridicate. De scăpămŭ şi de acestŭ bazarŭ alŭ Orientului întrămŭ în curte, ce'i plină de căruţe, carĭ au venitŭ cu vr'o trei dile înainte de serbare şi au plătitŭ taxa cuvenită ca sĕ pótă stá în curte. Şi prin curte găsescĭ negustorĭ cu marfă, dar aceştia stau în deosebită graţiă la d-lŭ administratorŭ Turrică. Săracii te însoţescŭ până la uşa bisericei, unde de o parte şi de alta nisce femei vêndŭ felurite buruenĭ şi erburĭ de lécŭ ca: sulcină, érbă mare, dumbrăvéncă, inima leului, sêmzeénă etc. Cumpĕrătorii le ţinŭ ca unŭ sfântŭ suvenirŭ, stropindu-le cu untŭ de lemnŭ ce-lŭ cumper de la capulŭ S-tului, folosindu-se de ele în casurĭ de bóle.

Ajungêndŭ în tinda bisericei pe lângă părêţĭ stau preoţĭ, făcêndŭ rugăciunĭ şi aghiasmă în capŭ la ómenĭ. Nu suntŭ bolnavĭ, ci ei îşĭ împlinescŭ voturile ce le-au făcutŭ. Cu acéstă ocasiune vinŭ preoţĭ de prin satele vecine, din care causă călugĕrilorŭ de prin mănăstire nu le prea pare bine. Chiarŭ din Cernăuţĭ capelanulŭ mitropolitanŭ vine ca sĕ facă câţĭ-va creiţarĭ. Trecêndŭ 'nainte cu multă greutate, ajungĭ la o masă lungă la care mai mulţĭ inşĭ, îndecomunŭ civilĭ, nêmerĭ de s. nicĭ cu lingurĭ, turcescĭ, scriu liturghiele ce le dau ómenii. N'a venitŭ nicĭ unŭ omŭ la Sucéva, care sĕ nu fi plătitŭ câte-o liturghiă.

(Va urmă.)

# Beiŭ, Vodă, Domnŭ

## ROMANŬ ISTORICŬ

de *Theochar Alexi.*

Apare în broşurĭ à 20 crucerĭ, 50 banĭ una cu ilustraţiunĭ originale.

Romanulŭ va fi completŭ cu 34 broşurĭ.

Orĭ ce librarŭ, colportorŭ, legătorŭ de cărţĭ etc. este gata a procura aceste broşurĭ franco, duse la casele onor. cetitorŭ.

Acéstă scriere este unică în tótă literatura română, căcĭ în ădevĕrŭ nu posedămŭ nicĭ unŭ romanŭ originalŭ coprinḑêndŭ peste 1000 de paginĭ din care, nicĭ una nu este lipsită de interesŭ pentru orĭ ce cetitorŭ.

O variaţiune bogată, precum nu oferă nicĭ unulŭ din romanele traduse, apoi interesulŭ ce nĭ sĕ excită pentru faptele istorice, preface lectura acestuĭ romanŭ în o adevĕrată plăcere, în unŭ bogatŭ isvorŭ nu numai de distracţiune cĭ şi de instrucţiune.

Textulŭ romanuluĭ este însoţitŭ de ilustraţiunĭ, care şi aceste sunt originale, compuse de unŭ artistŭ anume pentru acéstă scriere. Ea cuprinde istoria Românieĭ, începêndŭ cu fanariotulŭ Caragea, trecêndŭ la revoluţiunea eteriĭ grecescĭ şi a luĭ Tudorŭ Vladimirescu, a căruĭ viéţă, fapte şi mórte tragică sunt cu de amĕnuntulŭ descrise, atinge revoluţiunea dela 1848, tractéză pe largŭ Domnia luĭ Cuza, dândŭ unŭ tablou amenunţitŭ despre acea epocă şi încheiă cu alegerea luĭ Carolŭ de Hohenzollern.

Firulŭ, pe care sĕ înşiră aceste tablourĭ istorice, sĕ compune din unŭ sujetŭ sensaţionalŭ în tótă puterea cuvêntuluĭ. — Unŭ tată, perḑêndŭ zestrea fiiceĭ sale, într'o scenă, unde acésta o reclamă dela elŭ, îşĭ ese din fire şi o lovesce de mórte. Pentru a scăpa de pedépsa legiĭ, o târesce în grădină, unde îĭ taie capulŭ, îngropându-lŭ, pentru a face sĕ crédă lumea, că cadavrulŭ fără capŭ, este alŭ alteĭ persóne. Cu tóte astea sĕ vede silitŭ a mărturisi faptulŭ şi este condamnatŭ la muncă silnică. După câtva timpŭ sĕ descoperă că.... dar cine voiesce a sci ce se descoperă, citéscă romanulŭ, unde va găsi cu ce sĕ-şĭ aţiţe, ş'apoi cu ce sĕ-şĭ astêmpere curiositatea.

*Cine-şĭ procură întregulŭ opŭ de-a-dreptulŭ dela tipografia editóre plătindu-lŭ de-o dată înainte, sĕ va profita de economisirea portuluĭ adică va avea sĕ trimeţă numai câte 15 crucerĭ de broşură séu pentru* **34 broşurĭ 5 florinĭ.**

**Tipografia Alexi,**
**BRAŞOVŬ.**

Tóte administraţiunile ḑiarelorŭ românescĭ suntŭ rugate a ne face ofertă pentru publicarea acestuĭ anunţŭ.

---

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anuluĭ 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

**Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“**

---



Tipografia ALEXI Braşovŭ.